

To so glavne točke mojega programa, ki ga hočem z vso odločnostjo zastopati. Pri tem pa opominjam, da bom vsikdar in pri vsaki reči, ki jo spoznam za koristno našemu narodu, isto po svojih močeh in vestno podpiral.

Dostavim še, da nameravam za slučaj izvolitve poslancev po možnosti in po dogovoru z dotičnimi rodoljubi prirediti v raznih krajih volilnega okolišča shode s tem namenom, da pridem z ljudstvom v ožjo dotiko in poizvem krajevne potrebe in želje, katerim bi se dalo ustreči. Bog živi Slovence!

Maribor, dne 6. julija 1906.

Dr. Franc Voušek,

c. kr. deželni nadsvetnik v Mariboru.

Celjski zaupni shod o volilni preosnovi!

Nečuvana krivica, ki se je zgodila v volilnem odseku in ki je nam štajerskim in koroškim Slovincem zadala udarec v obraz, je povzročila po cellem Spodnjem Štajerskem, v srcu vsakega domoljuba gujev, ki si je dala tudi duška v sledeči spomenici na zaupnem shodu v Celju:

Dne 26. junija 1906 obravnavala se je v volilnem odseku volilna reforma glede Štajerske.

Za nas Slovence je bil to dan žalosti in obupa. Akopprav pripada malo manj kakor ena tretjina vsega prebivalstva slovenski narodnosti in bi smeli potemtakem Slovenci zahtevati od 28 poslancev 9 namesto 6, katere nam daje načrt volilne reforme, in dasiravno so pri tem glasovanju se združili vsi Slovani, je vendar predlog državnega poslanca dvornega svetnika dr. Ploja, da se naj zviša število slovenskih mandatov vsaj na 7, bil odklonjen s 26 glasovi proti 21 glasom.

Slovencev je v štajerski deželi čez 400.000; imeli bi pa manj poslancev kakor Solnograško, ki šteje 193.000 prebivalcev in dobi 7 poslancev.

Ravno tako je bil v istem razmerju odklonjen naš predlog, da bi se v takoiimenovani celjski mestni volilni okraj pritegnili tudi vsi slovenski trgi. Sedaj naj zgubijo slovenski trgi, ki so imeli dosedaj volilno pravico v mestni volilni skupini, svojo volilno pravico; ti trgi so: Središče, Zalec, Mozirje, Gornji-grad, Ljubno, Vransko, Sevnica in Kozje.

Ti slovenski trgi so postali čez noč brezpravni ali manj vredni, ker niso več vredni, da bi smeli voliti v mestni volilni skupini, kakor drugi trgi, ki imajo po mnenju naših nasprotnikov nemški značaj oziroma katerih prebivalstvo je po svoji večini nemškega mišljenja.

Edino-le trga Vuzenica in Sevnica je še v zadnjem hipu po posebni milosti velikega Nemca Wastiana doletela sreča, da sta bila sprejeta v to volilno skupino.

Menda ni treba povdarjati, da je to samo pesek v oči. Slovenski trg Sevnica v tej veliki skupini itak nič ne premore ter je na drugi strani tudi

njegov vpliv popolnoma poravnal po vplivu trga Vuzenice, katerega večina bode volila z Nemci.

Ravno tako sramotno smo bili Slovenci premagani celo v tem oziru, da so slovenske občine radgonskega in cmureškega okraja, ki se bile po vladnem načrtu pritegnjene k slovenskemu volilnemu okraju — Maribor, St. Lenart, Gornja Radgona — od tega našega okraja ločene in so se pritegnile k dotičnemu nemškemu volilnemu okraju, v katerem volita sodnijski okraj Cmurek in Radgona.

Ob priliki te razprave in dotičnega glasovanja smo se lahko Slovenci prepričali, da smemo nemške stranke in vlado šteti med najhujše naše nasprotnike. Zanimivo je bilo, da je celo nemški konservativni poslanec Hagenhofer predlagal, naj se število štajerskih poslancev za štajersko deželo pomnoži za tri, izmed katerih bi naj dobili Slovenci tudi eden mandat.

Slovaški poslanci so bili pripravljeni predlogu poslanca Hagenhorja ustreči, tako da bi se bilo število mandatov za štajersko deželo pomnožilo za 3, samo da bi mi Slovenci vsaj eden mandat bili več dobili. Nemci pa niso hoteli v svoji strastni zaslepljenosti in zagrizenosti sprejeti tega predloga.

Nemška ljudska stranka in drugi nemški poslanci, ki ne pripadajo k tej stranki, marveč hočejo biti še boljši Nemci, n. pr. štajerski poslanec Wastian, so se na vso moč trudili, da so pregovorili nemške konservativce, naj bi opustili svoj predlog, kar se je končno tudi zgodilo, tako da so se vsi Nemci z Italijani in socijaldemokrati zjediniili proti nam Slovanom.

Kakor hitro so druge nemške stranke ustregle želji nemških konservativcev, da so se v nekatere mestne volilne okraje uvrstili še nekateri večji kraji na deželi, tako da imajo sedaj konservativci upanje v dotičnih volilnih okrajih predreti proti socijaldemokratskim poslancem, so opustili svoj lastni predlog ter so se v zadnjem trenutku vsi Nemci zjediniili v tem, da naj ostane število poslancev in da se tedaj tudi ne sme število slovenskih mandatov pomnožiti.

Vlada je tudi pri tej priliki kazala, kako čisto drugače postopa, kadar se gre za zahteve Nemcev kakor tedaj, kadar se gre za zahteve Slovencev ali Slovanov sploh.

Celjskega mestnega volilnega okraja ni dovolila na noben način razbiti, marveč je celo odkritosrčno priznala, da so se ti nemški trgi nalašč zložili v eden volilni okraj, da nebi prišel nemški značaj volilnega okraja nikdar v nevarnost, z drugimi besedami, da bi v narodnem oziru kolikor mogoče bil enoten volilni okraj.

Seve, da bi vlada bila vse slovenske trge tudi zložila v eden mestni okraj, ji ni prišlo na misel, čeprav je morala sprevideti, da je to krivica in nezasluzeno zapostavljanje slovenskega naroda, kateremu se na ta način utisne pečat manjvrednosti na svoje čelo.

Pa ako je vlada tukaj že tako navdušeno zagovarjala narodno enotnost dotičnega volilnega okraja, bila bi morala to tudi tedaj storiti, ko je stavil

državni poslanec Wastian predlog, da se naj slovenske občine od radgonskega in cmureškega okraja izločijo iz slovenskega volilnega okraja in pritegnejo k nemškemu volilnemu okraju, v katerem se nahajata okraja Cmurek in Radgona. Tedaj bi bil moral minister vstati, usta odpreti in zagovarjati vladni načrt, zagovarjati bi moral, da morajo voliti slovenske občine v slovenskih, ne pa v nemških volilnih okrajih, v katerih se pogreznejo kakor v morju. Ako bi bil veliki Nemec minister Bienert le eno besedo zinil, gotovo se ne bi bil sprejel predlog poslanca Wastiana; nasprotno pa je bilo ministru prav všeč, da je mogel spet ustreči Nemcem in da so Nemci njegovo lastno delo, tedaj vladni volilni načrt, nam na škodo spremenili.

To je naravnost škandal, da se minister tedaj, kadar se gre za korist Nemcev, oglasi in vladni načrt toplo priporoča, tam pa, ko bi ga bilo treba zagovarjati na korist Slovencev, se stisne v kot in molči.

To je star način, kako se deli v Avstriji pravica.

Pri tem se pa še vidi, da nemški zagrizenci ne izpustijo zlepa niti pedi slovenske zemlje, katero enkrat imajo. Človek bi mislil, da bi jim moralo biti malo mar za to, ali te slovenske občine, ki se nahajajo v cmureškem in radgonskem okraju, ki torej itak ne pripadajo njihovem narodu, z nami volijo ali pa v nemškem volilnem okraju.

Koliko da smemo upati glede Koroške, nam je pokazalo glasovanje v odseku; tudi tam smo bili premagani, večina nam ni priznala drugega mandata.

Nam ni čisto nič za tako volilno reformo, ki bi samo krivica, ki se nam itak že godijo, pomnožila in le v drugi obliki odobrila in sicer za dolgo, dolgo vrsto let. Rajši hočemo še krivice, ki se nam godijo, nekoliko časa pretrpeti, kakor da bi si sami podpisali smrtno obsodbo. Tega nam ne pripušča naša narodna čast in naša narodna korist. Mi nočemo, da bi namesto predpravice grajščakov, meščanov in trgovcev, ki se naj odpravijo, stopile predpravice Nemcev in bogatinov.

Mi zahtevamo od naših državnih poslancev, prvič, da delajo z vso silo in z vsemi moči na to, da pridobimo štajerski in koroški Slovenci po eden novi mandat, mi štajerski Slovenci najmanj sedem in koroški Slovenci najmanj dva mandata; drugič, da se glede slovenskih občin cmureškega in radgonskega okraja sprejme vladni volilni načrt, po katerem volijo v volilnem okraju, ki obsega okraje: Maribor, St. Lenart, Ljutomer in Gornjo Radgono; tretjič, da se prenaradi takoiimenovani celjski mestni volilni okraj v tem oziru, da se uvrstijo vanj vsi trgi Spodnještajerske in da ne smejo na noben način biti izpuščeni celo tisti trgi, ki so dosedaj imeli volilno pravico v mestni skupini. Naši državni poslanci se naprosijo, naj se poslužijo najskrajnejših sredstev, ki so poslancem na razpolago, posebno obstrukcije in sicer že pri sejah volilnega odseka, tako da ne ta način preprečijo in razbijajo to volilno reformo, ki nima drugega namena, kakor da za vse čase omogoči nemško nadvlado v naši državi.

Dan plačila...

Povest. — Spisala Marica Potoška.

V eni najlepših vil predmestja je stanovala vdova baronica Winter. Edini sin Viljem je bil odšel že pred letom k vojakom, da odsluži običajno leto. Baronica je po njegovem odhodu opravila vse služabnike, ter si pridržala edino postrežnico Lucijo, mlado, komaj 17letno siroto, kateri je bila jako naklonjena.

Prav danes je prejela baronica od sina pismo. „V par dneh se vrnem ter ostanem potem dalj časa pri Tebi“, je pisal.

Baronica je urno naročila Luciji, naj pripravi sinove sobe, sama pa se je zamišljeno sprehajala po vrtu.

Kak bo neki sedaj njen Viljem? Že nad leto ga ni videla. Bog zna, če ni morda tudi njega pokvarila slaba družba, kar se tolikokrat dogaja. Doma je bil jako dober, pokoren sin, dal Bog, da se v tujini ni pokvaril!

Dva dni pozneje je došel Viljem.

„Dobrodošel sinko!“ ga je pozdravila baronica. „Zdravo mamica!“ zaklical je Viljem ter jo objel.

„Pojdi sedaj, preobleci se, potem pa pridi k obedu. Lucija, si li pripravila Viljemu sveže vode?“

„Da, gospa baronica.“

Viljem je začuden zrl za Lucijo.

„Kaka krasotica je postalo to dekle! Ha ha, tem bolje, bode vsaj kaj zabave“, se je smejal lahkomišelnost.

Vstopivši v svojo sobo je koj pozvonil.

„Želite, gospod baron?“ je vprašala Lucija pri vratih.

„Vstopite vendar, Lucija! Moj sluga je ostal še na kolodvoru, pomagajte mi torej vi izzuti čevlje.“

Lucija ga je začudeno pogledala, a se potem molče sklonila ter mu odvzela čevlje.

„Tako, Lucija, hvala!“ — — —

Vse drugačno življenje se je začelo sedaj v vili baronice Winter. Mladi baron je povabil tu in tam svoje prijatelje. Lucija je imela ob takih prilikah dovolj opraviti v kuhinji, dočim je baronov sluga stregel gostom. Njej je bilo to celo ljubo, kajti opazila je kmalu, da jo baron zasleduje, ter se ga je kolikor možno izogibala.

Nekega dne se je baronica kmalu po obedu odpeljala v mesto. Viljem je tožil, da ga boli glava ter je ostal doma. Toda mislil si je:

„Čakaj, Lucija, danes sva sama doma, ne nideš mi!“

Lucija je pospravljala v kuhinji, ko je baronica odšla. Kmalu na to je baron pozvonil. Naglo je vrgla kuhinjski predpasnik od sebe, ter hitela v sobo.

„Sem pojte!“ ji je velel baron, ko je obstala pri vratih.

Stopila je za korak naprej. Baron je sedel na divanu pri mizi.

„Pridite vendar bližje, kaj se me mar bojite?“

„Ne, gospod baron, toda poveste mi lahko tudi tako, kar želite.“

„Pojte sem!“

Tedaj pa se je Lucija brez odgovora obrnila ter hotela oditi.

Bliskoma je stal baron poleg nje ter jo trdno prijel za roko.

Lucija se je naglo obrnila, oko ji je ježno blestelo.

„Izpustite me!“

„Da, toda prej mi daš poljub“, odgovoril je baron, ter jo skušal objeti.

Lucija se je branila, toda baron je bil močnejši, objel jo je z obema rokama ter jo poljubil na lice.

„Ah!“ vskliknila je ježno.

Hipoma si je oprostila desnico, stisnila pest, ter ga z vso močjo udarila v obraz. Baron je omahnil, Lucija pa je naglo zbežala iz sobe. „Čakaj, to ti povrnem!“ klical je baron ves ardit za njo.

Ko se je baronica zvečer vrnila, je našla Viljema z obvezanim obrazom.

„Za božjo voljo, kaj se je zgodilo?“

„Nič, noga se mi je zapletla v preprogo, padel sem ter zadel ravno na vogal mize“, odvrnil je sin čmerno.

Baronica je bila vsa iz sebe. Vrtu vsega tega ji je Lucija še isti večer naznaila, da v osmih dneh izstopi iz službe. Povedati ni hotela zakaj, ker ni marala žaliti dobre baronice. Viljem jo je pustil poslej v miru, toda maščevati se je hotel na vsak način.

Po osmih dnevih je Lucija odšla. Ko je odhajala, je dejal Viljem materi:

„Ti mamica, zakaj ne pregledaš njenih stvari? Jaz ne razumem, kako ji moreš tako zaupati.“

„Viljem, ne žali me! Saj veš, da je bila Lucija vedno poštena.“ (Dalje prihodnjik).